

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ

«ЛІСОВА МЕЛІОРАЦІЯ»

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітній ступінь		
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство	
Спеціальність	205 «Лісове господарство»	
Освітній ступінь	Бакалавр	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4,0	
Кількість змістових модулів	3	
Курсовий проект	Курсовий проект	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки, курс	3 ск, 4	3, 4
Семестр	5, 7	6, 8
Лекційні заняття	30	10
Практичні, семінарські заняття	30	10
Лабораторні заняття	-	-
Індивідуальні заняття	-	-
Самостійна робота	60	90
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних	4 год.	

Викладач курсу

Контактна інформація

Соваков Олександр Вікторович, к. с.-г. наук, доцент,
заступник директора ННІ лісового і садово-паркового господарства
кафедра відтворення лісів та лісових меліорацій, корпус 1,
к. 117, тел. 527-85-28,
e-mail: sovakov@nubip.edu.ua

Сторінка курсу в eLearn

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2440>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Курс «Лісова меліорація» є комплексною дисципліною, яка передбачає набуття студентами, які навчаються за спеціальністю «Лісове господарство», теоретичних знань та практичних навичок щодо створення і використання лісових насаджень для поліпшення мікроклімату, зниження шкідливої дії посух, суховіїв, дефляції та ерозії ґрунтів, господарського освоєння непридатних земель, поліпшення водного режиму річок і водоймищ, захисту шляхів транспорту. Знання студентів теоретичного матеріалу з лісової меліорації необхідні в лісовому господарстві для формування у студентів специфічних навичок щодо наукових узагальнень, здатності використовувати базові знання при вирішенні задач для захисту території держави від ерозійних процесів. Дисципліна базується на попередніх знаннях студентів з дендрології, геодезії, лісової таксації, біометрії та ін.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати – основні види захисних лісових насаджень, що проектуються на території землекористування, а також закономірності їх формування у розрізі ґрунтово-кліматичних зон

вміти – на основі знання щодо впливу захисних насаджень зменшувати негативні прояви ерозійних процесів.

Навчальна дисципліна забезпечує формування компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складені задачі та практичні проблеми у галузі лісового і мисливського господарства або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів лісівничої науки і характеризуються комплексністю та відповідністю природних зональних умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 7. Знання та розуміння лісових насаджень, їхнього проектування та функціонального значення;

ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації щодо захисних насаджень з різних джерел.

Спеціальні компетентності (СК)

СК 1. Здатність застосовувати знання і уміння лісівничої науки й практичний досвід ведення лісового господарства;

СК 2. Здатність проводити лісівничі вимірювання та дослідження;

СК 4. Здатність аналізувати стан захисних лісових насаджень, особливості їх росту і розвитку на основі літературних джерел;

СК 9. Здатність розробляти проектну документацію щодо створення захисних лісових насаджень, зокрема описи;

СК 10. Здатність організувати роботу малих колективів виконавців;

СК 11. Здатність планувати й реалізовувати ефективні заходи з організації господарства, підвищення продуктивності насаджень та їх біологічної стійкості, ощадливого, на екологічних засадах, використання лісових ресурсів;

СК 12. Екологічні мислення і свідомість, ставлення до природи як унікальної цінності, що забезпечує умови проживання людства, особиста відповідальність за стан довкілля на місцевому регіональному, національному і глобальному рівнях.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН4. Володіти базовими гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення лісового господарства.

ПРН5. Розуміти і застосовувати особливості процесів росту і розвитку лісових насаджень, теорії та принципи ведення лісового і мисливського господарства для вирішення завдань професійної діяльності.

ПРН6. Здійснювати підбір і використання необхідного обладнання, інструментів для організації виробничого процесу з урахуванням екологічних, технічних та технологічних можливостей.

ПРН7. Застосовувати законодавчі акти, нормативно-довідкові матеріали, організаційно-управлінську документацію з організації та ведення лісового і мисливського господарства, знання з економіки та права для забезпечення ефективної виробничої діяльності.

ПРН8. Проектувати та організовувати ведення лісового та мисливського господарства відповідно до встановлених вимог.

ПРН11. Оцінювати значимість отриманих результатів досліджень дерев, деревостанів, насаджень, лісових масивів і стану довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази і роботи аргументовані висновки.

ПРН12. Інтегрувати та удосконалювати виробничі процеси ведення лісового господарства відповідно до чинних вимог.

ПРН15. Впроваджувати розроблені проектні рішення у виробництво та забезпечувати ведення лісового господарства на засадах наближеного до природи лісівництва.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/ практичні роботи/ самостійні роботи)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання, бали
3 семестр				
Модуль 1. Полезахисне лісорозведення				33
Тема 1 Лісова меліорація як наукова дисципліна. Історія захисного лісорозведення	2/2/4	<i>Знати</i> види полезахисних лісових насаджень їх вплив н прилягаючу територію, особливості використання різних видів їх конструкцій у розрізі ґрунтово-кліматичних зон.	<i>Підготовка до лекцій</i> (попереднє ознайомлення з презентацією та лекцією в eLearn).	<i>Виконання та задача практичних робіт – зараховано.</i> <i>Модульна тестова робота в eLearn.</i> <i>Самостійна робота – згідно з журналом оцінювання в eLearn.</i>
Тема 2 Несприятливі природні явища та загальні відомості про ерозію ґрунтів	2/2/4	<i>Вміти</i> на основі знання уміти проектувати полезахисні лісові насадження використовуючи плани у горизонталях з масштабом 1:10000 та 1:25000 сті та іншої техніки	<i>Виконання та задача практичної роботи</i> (в методичних рекомендаціях та самостійно).	
Тема 3 Протиерозійна організація території господарства	2/2/4	вибрати необхідну сталь, чавун, інші сплави та вірно вибрати необхідні режими їх термічної обробки.	<i>Виконання самостійної роботи</i> (завдання в методичних рекомендаціях та eLearn).	
Тема 4 Агролісомеліоративне районування. Асортимент деревних видів рослин	2/2/4	<i>Використовувати</i> сучасне лабораторне обладнання та прилади для дослідження складу, будови та властивостей полезахисних лісових смуг.	<i>Підготовка та написання модульної контрольної роботи</i> (тестова - в eLearn).	
Тема 5 Схеми змішування захисних лісових насаджень	2/2/4			
Модуль 2. Ерозія ґрунтів та боротьба з нею				33
Тема 6. Агротехніка створення захисних лісових насаджень та агротехнічний догляд за лісовими смугами	2/2/5	<i>Знати</i> основні способи обробітку ґрунту під полезахисні лісові смуги у межах різних ґрунтово-кліматичних зон. Підбирати види рубок догляду щодо	<i>Підготовка до лекцій</i> (попереднє ознайомлення з презентацією та лекцією в eLearn).	<i>Виконання та задача лабораторних робіт – зараховано.</i>

Тема 7. Лісівничий догляд за лісовими смугами	2/2/5	<p>формування та підтримання конструкцій у полезахисних лісових смугах. Проектувати види яружно-балкових та водоохоронних насаджень.</p> <p>Вміти на основі знання умов території проектувати види захисних насаджень відповідно до їх функціонального призначення.</p> <p>Використовувати сучасне лабораторне обладнання та прилади для дослідження складу, будови та властивостей матеріалів, яружно-балкових та водоохоронних насаджень.</p>	<p><i>Виконання та здача лабораторної роботи</i> (в методичних рекомендаціях та самостійно).</p> <p><i>Виконання самостійної роботи</i> (завдання в методичних рекомендаціях та eLearn).</p> <p><i>Підготовка та написання модульної контрольної роботи</i> (тестова - в eLearn).</p>	<p>Модульна тестова робота в eLearn.</p> <p>Самостійна робота – згідно з журналом оцінювання в eLearn.</p>
Тема 8. Заліснення яружно-балкових земель	2/2/5			
Тема 9. Водоохоронні лісові насадження	2/2/5			
Можливість отримання додаткових балів:	Додаткові бали можна отримати за підготовку доповіді та участь в студентській конференції		до 10 балів	
Модуль 3.				
Гідротехнічні протиерозійні споруди. Піски, їх закріплення та господарське освоєння				33
Тема 10. Гідротехнічні споруди	2/2/3	<p>Знати основні гідротехнічні споруди, які використовуються у лісовому господарстві. Підбирати види деревних та трав'яних рослин для закріплення пісків та піщаних територій. Обґрунтовувати види захисних насаджень, що здатні забезпечувати захист від ерозійних процесів на транспортних магістралях та гірських територіях.</p> <p>Вміти на основі знання щодо видів ерозійних процесів на маістралях та гірських ландшафтах проектувати різні види захисних насаджень та розраховувати їхню економічну ефективність</p> <p>Використовувати сучасне лабораторне обладнання та прилади для дослідження впливу захисних лісових насаджень на прилеглу територію</p>	<p><i>Підготовка до лекцій</i> (попереднє ознайомлення з презентацією та лекцією в eLearn).</p> <p><i>Виконання та здача лабораторної роботи</i> (в методичних рекомендаціях та самостійно).</p> <p><i>Виконання самостійної роботи</i> (завдання в методичних рекомендаціях та eLearn).</p> <p><i>Підготовка та написання модульної контрольної роботи</i> (тестова - в eLearn).</p>	<p><i>Виконання та здача лабораторних робіт</i> – зараховано.</p> <p>Модульна тестова робота в eLearn.</p> <p>Самостійна робота – згідно з журналом оцінювання в eLearn.</p>
Тема 11. Загальні відомості про піски та піщані землі	2/2/4			
Тема 12. Закріплення рухомих пісків	2/2/3			
Тема 13. Лісомеліорація транспортних магістралей	2/2/3			
Тема 14. Меліорація гірських ландшафтів	2/2/3			
Тема 15. Економічна ефективність захисного лісорозведення	2/2/4			
Всього за семестр	30/30/60	-	-	70 100*0,7 (максимум 70 балів)
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Студент повинен здавати усі роботи в заплановані терміни до закінчення вивчення поточного модуля. Роботи, що здаються з порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модульної контрольної роботи відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний) і дозволяється в термін до закінчення наступного модуля).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування, використанні мобільних девайсів, додаткової літератури під час модульних контрольних робіт, заліків та екзаменів заборонено. Письмові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу.
Політика щодо відвідування:	Відвідування лекційних та лабораторних занять є обов'язковим для всіх студентів. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись згідно з індивідуальним навчальним планом, затвердженим у визначеному порядку. Пропущені лекції, після їх опрацювання здобувачем вищої освіти, відпрацьовуються у вигляді співбесіди з викладачем або в он-лайн формі. Пропущені лабораторні заняття відпрацьовуються студентами в лабораторії кафедри.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Рекомендована література для вивчення курсу

Базова

1. Лісові меліорації: підручник. / Пилипенко О.І., Юхновський В.Ю., Малюга В.М., Дударець С.М., Соваков О.В. К.: Редакційно-видавничий відділ НУБіП України, 2022. 310 с.
2. Системи захисту ґрунтів від ерозії: підручник. За ред. О.І. Пилипенка. К. : Видавничий дім «Кондор», 2019. 372 с.
3. Калінін М.І., Мельник О.С. Теоретичні основи лісових меліорацій. Львів : Світ, 1991. 264 с.
4. Герасименко П.И. Лесная мелиорация. К. : Вища шк., 1990. 280с.
5. Лісова меліорація. Методичні вказівки до курсового проектування для студентів ННІ лісового і садово-паркового господарства спеціальність 205 «Лісове господарство». Малюга В.М., Дударець С.М., Соваков О.В., Лобченко Г.О. К. : НУБіП України, 2019. 99 с.
6. Лісова меліорація. Методичні поради до проведення практичних занять та виконання самостійної роботи студентів ОС «Бакалавр» спеціальності 205 «Лісове господарство». Малюга В.М. та ін. ; за ред. Малюги В.М. К. : НУБіП України, 2020. 101 с.

Додаткова

1. Юхновський В.Ю. Лісоаграрні ландшафти рівнинної України: оптимізація,

нормативи, екологічні аспекти К. : Інститут аграрної економіки., 2003. 273 с.

2. Довідник з агролісомеліорації / за ред. Пастернака П.С. К. : Урожай, 1988. 288 с.

Інтернет джерела

1. Про меліорацію земель : Закон України від 2000. № 11. Ст. 90. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1389-14#Text>

(дата звернення 09.06.2022)

2. Про затвердження Правил утримання та збереження полезахисних лісових смуг, розташованих на землях сільськогосподарського призначення : Постанова КМУ від 22 липня 2020 р. № 650. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/650-2020-%D0%BF#Text>

(дата звернення 09.06.2022)